

Προς τον Πρόεδρο της Κυβερνήσεως
Κο Κωνσταντίνο Σημίτη
Οδός Αναγνωστοπούλου
Αθήνα

Αθήνα, 25 Ιουνίου 1998

Αγαπητέ Κωνσταντίνε,

Εντελώς βιαστικά και πρόχειρα λόγω απίστευτου φόρτου, αλλά και της επικείμενης -καθυστερημένης πάντως- αναχώρησής μου για τη Σίφνο, όπου και μιλώ, καταγράφω τις σκέψεις μου για προσωπική μόνο χρήση.

Οι «Βασικές Αρχές» όπως διατυπώνονται στο κείμενο που μου έστειλες είναι βέβαια καλές, υπάρχει όμως ήδη έτοιμο και το σχετικό «Σχέδιο Νόμου» που δεν μελέτησα και δεν μου έστειλες. Επί των «Βασικών Αρχών» ειδικότερα θα είχα να παρατηρήσω τα εξής:

1. Ενώ τονίζεται η ρύθμιση των σχέσεων του Πολίτη με το Κράτος (ΥΠ.ΠΟ.-Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) και του Κράτους με τα ελληνικά και ξένα πανεπιστημιακά-ερευνητικά Ιδρύματα, παραμένει ανέγγιχτο το ζήτημα των σχέσεων με την Εκκλησία, η οποία «ελέγχει» και κινητά και ακίνητα μνημεία (σελ. 2, βλ. και την εμβόλιμη παρατήρηση στη σελ. 7-8, 3δ).
2. Το πρόβλημα θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί αν από το πνεύμα του κειμένου δεν προέκυπτε η ταύτιση της έννοιας προστασία με το περιεχόμενο της κρατικής κυριότητας, οπότε και η Εκκλησία θα μπορούσε -υπεύθυνα όμως- να αναλάβει την ευθύνη των μνημείων που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία της (κάτι που θα ήταν δυνατόν να ισχύσει και για τους Δήμους λ.χ., αν βεβαίως οι αρχές των «Αρχών» ήταν λιγότερο συγκεντρωτικές). Στην Ευρώπη δεν λείπουν άλλωστε ανάλογα παραδείγματα.
3. Το μπέρδεμα μεταξύ πραγματικά αρχαίων και «αρχαίων» κατά το νομοθέτημα (ως το 1830 δηλαδή) επιβάλλει συνεχείς επεξηγήσεις εις βάρος της καθαρότητας των άρθρων (βλ. λ.χ. σελ. 3, Β1, σελ. 7, 3α και γ κτλ.).

4. Από τα κινητά «αρχαία», των μεταβυζαντινών όμως χρόνων, προστατεύονται ουσιαστικά μόνο τα εκκλησιαστικά. Οι κοσμικές δημιουργίες της κακώς λεγόμενης «λαϊκής τέχνης» που δεν προέρχονται από ανασκαφές και δεν αποσπάστηκαν από μνημεία τί γίνονται; (σελ. 6, β).

5. Κανείς δεν πρόκειται να αποτολμήσει την εισαγωγή έργων τέχνης από το εξωτερικό αν ισχύσουν οι απόψεις που υποστηρίζουν οι «Αρχές» (πρβλ. σελ. 8, 4 και σελ. 7, 3γ).

6. Μολονότι θα κινδύνευα να χαρακτηριστώ ως φίλος των αρχαιοκαπήλων (!) πιστεύω πως η αυστηρότητα των περί τους συλλέκτες και τους εμπόρους διατάξεων (βλ. σελ. 8, αρ. 4), θα περιορίσει ίσως την υπό έλεγχο πάντως παράνομη διακίνηση των πολιτιστικών αγαθών, κατά κανένα τρόπο όμως δεν θα καταργήσει την ανεξέλεγκτη κυκλοφορία τους και, κυρίως, τη συλλεκτική ανάγκη.

Τελειώνοντας με τις «Αρχές» θα έλεγα ότι λίγος θεωρητικός βασανισμός δεν θα έβλαπτε το Σχέδιο Νόμου που στηρίζουν. Λίγο λιγότερος «κρατισμός» επίσης. Και κάτι ακόμα: τα πολιτιστικά αγαθά δύσκολα γίνονται νοητά ως υλικά αγαθά, προκειμένου να εκβιαστεί η έννοια του «άυλου» για τα λαϊκά δρώμενα λ.χ. ή την παραδοσιακή μουσική.

Δεν ξέρω αν είμαι βοηθητικός,
εύχομαι πάντως καλή επιτυχία.

Αγγελος.

P.S - Σοι σημα
και δούλο αινώσω
οιό Μαγικό Μπαφίαν.
A